

ใช้'โดรน'สแกนป่า พลิกฟื้น'ต้นน้ำ'

เมื่อเร็วๆ นี้ สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ (สทป.) ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) แม่ทา อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่ (อ่านต่อหน้า 8)

ต่อจากหน้า 1

ใช้อากาศยานไร้คนขับหรือโดรน ขึ้นบินสำรวจพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกินราษฎร ต.แม่ทา จัดทำแผนที่ 3 มิติและนำข้อมูลใช้พัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตชุมชน

ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง พล.อ. สมพงษ์ มุกดาสกุล ผู้อำนวยการ สทป. พล.อ.ชนินทร์ จันทระโชติ ที่ปรึกษา สทป. กับ นายกนกศักดิ์ ดวงแก้วเดือน นายก อบต. แม่ทา หลังคณะ สทป.ลงพื้นที่สำรวจป่าแม่ทา เพื่อให้ อบต.แม่ทา เป็น อบต.ต้นแบบรักษาป่าต้นน้ำแห่งแรกของประเทศ

นายกนกศักดิ์กล่าวถึงจุดเริ่มต้นโครงการว่า ป่าแม่ทามีพื้นที่กว่า 73,000 ไร่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ทา แต่มีเอกสารสิทธิเพียง 5,000 ไร่ พื้นที่ป่าครอบคลุม 7 หมู่บ้าน จำนวน 1,330 ครัวเรือน ประชากรกว่า 4,800 คน เป็นชาวพื้นเมือง หรือชุมชนดั้งเดิม 98% ต่างถิ่นเพียง 2% ชุมชนตั้งรกรากมากกว่า 100 ปีแล้ว

หากเฉลี่ยการครอบครองที่ดินที่มีเอกสารสิทธิครอบครองแล้ว 2 ไร่กว่าเท่านั้น จึงต้องการใช้เทคโนโลยีสำรวจพื้นที่ป่า พื้นที่การเกษตร หรือที่ทำกินชาวบ้านและพื้นที่อยู่อาศัยอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศหรือข้อมูล ใช้งานแผนที่บนพจนานุกรมป่าต้นน้ำ พร้อม

พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมอาชีพและท่องเที่ยว ยกกระดับคุณภาพชีวิตชุมชนแบบยั่งยืน

“วิถีชีวิตชุมชน ต.แม่ทา ผูกพันกับป่า ตั้งแต่เกิดจนตาย เริ่มพื้นพ่อนุรักษ์ป่าต้นน้ำแม่ทา ตั้งแต่ปี 2536 หรือ 24 ปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชุมชนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน มีการปลูกป่าเพิ่มทุกปี รวมกว่า 2,000-3,000 ไร่แล้ว เป็นป่าดำรงชีพและสร้างรายได้แก่ชุมชน ป่าแม่ทาเป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำแม่ทากว ที่ไหลลงน้ำแม่ทากว อ.ป่าซาง ก่อนไหลลงสู่แม่น้ำปิง ที่ อ.สั จ.ลำพูน ทำให้ ต.แม่ทามีน้ำใช้เพื่ออุปโภคบริโภค การเกษตรตลอดปี ไม่ขาดแคลน ไม่เหมือนในอดีต หากเข้าสู่ฤดูแล้ง ชานน้ำกินน้ำใช้ และทำการเกษตร ทำให้ชาวบ้านอยู่อย่างลำบาก”

นายกนกศักดิ์กล่าวว่า การใช้โดรนบินสำรวจพื้นที่ป่า ที่ทำกิน และที่อยู่อาศัย เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพื้นที่มาก แม้เป็นจุดเริ่มต้น แต่สามารถขยายผลในระยะยาวได้ อัพเดทข้อมูลให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด ใช้วางแผนพัฒนาท้องถิ่นในระยะ 10-20 ปีข้างหน้า

สทป.ได้ส่งเจ้าหน้าที่ทำงานร่วมกับ อบต. จนถึงวันที่ 13 กันยายนนี้ ใช้โดรนและเทคโนโลยีขั้นสูงสำรวจพื้นที่ พร้อมทำพิกัดแผนที่หรือจีพีเอส และปักหมุดพื้นที่ป่าอย่างชัดเจน ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำ พร้อมใช้ข้อมูลดังกล่าวส่งเสริมอาชีพเกษตรกรรม หรือเกษตรอินทรีย์ สำหรับพัฒนาและเพิ่มมูลค่าผลผลิต เป็นทางเลือกเกษตรกร ภายใต้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

“โครงการดังกล่าวเพิ่งเริ่มต้นทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกัน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ อบต.ได้ศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีขั้นสูง พร้อมฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ และศักยภาพท้องถิ่น แต่ยังไม่ได้ทำบันทึกข้อตกลง หรือเอ็มโอยูร่วมกัน เป็นเพียงความร่วมมือเบื้องต้นเท่านั้น โดยใช้งบประมาณของ สทป. ไม่ใช้งบท้องถิ่น แต่ อบต.สนับสนุนด้านบุคลากร และยานพาหนะเท่านั้น ในอนาคต อาจยกระดับหรือขยายผลความร่วมมือมากกว่านี้”

นายกนกศักดิ์กล่าวต่อว่า โครงการดังกล่าวอาจไม่ประสบผลสำเร็จ หากกรมป่าไม้ นำพื้นที่ป่าแม่ทาไปผนวกกับอุทยานแห่งชาติ

แม่ตะไคร้ ครอบคลุมพื้นที่ อ.ดอยสะเก็ด อ.สันกำแพง และ อ.แม่ออน เป็นพื้นที่ป่า

อนุรักษ์ ที่ชุมชนใช้ประโยชน์จากป่าได้น้อยลง
เนื่องจากมีข้อจำกัดทางกฎหมาย ส่งผลให้
ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมฟื้นฟู อนุรักษ์ป่า
ต้นน้ำดังกล่าว

ดังนั้น ได้ทำประชาคม 7 หมู่บ้าน ลงมติ
คัดค้านการผนวกป่าสงวนแห่งชาติแม่ทา เป็น
เขตอุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้ พร้อมนำเรื่อง
เข้าสู่การพิจารณาของสภา อบต.ท่าหนึ่งลี่ถึง
กรมป่าไม้ พิจารณายกเลิกการผนวกป่าต้นน้ำ
ดังกล่าว เป็นเขตอุทยาน ตามขั้นตอนต่อไป

“พื้นที่ป่าลุ่มน้ำแม่ทา ยังเป็นป่าอุดม
สมบูรณ์ ไม่มีนายทุนบุกรุก หรือถ่านหิน
เนื่องจากมีเอกสารสิทธิเพียง 5,000 ไร่
เท่านั้น จึงไม่เสี่ยงซื้อที่ป่าสงวนฯ เพราะผิด
กฎหมาย หากชาวบ้านขายไปคงไม่เหลือ
ที่ทำกินและที่อยู่อาศัย ดังนั้น ชุมชนจึงมี
เจตนาแน่วแน่ รักษาป่าต้นน้ำ ที่หล่อเลี้ยง
ชีวิตมายาวนาน เพื่อส่งต่อมรดกที่สืบทอดมา
หลายชั่วอายุคน แก่ลูกหลานในวันข้างหน้า
กว่า” นายกนกศักดิ์กล่าว

พล.อ.ชนินทร์ จันทโรจตี ที่ปรึกษาสถาบัน
เทคโนโลยีป้องกันประเทศ (สทป.) กล่าว
ถึงการสนับสนุนโดรนบินสำรวจป่าแม่ทาว่า

แม่ทามีพื้นที่ป่ากว่า 7 หมื่นไร่ การเดินสำรวจ
การจัดแบ่งเขตเอกสารสิทธิและการพัฒนาผืน
ดิน ณ จุดนั้นทำได้ลำบาก ตามจุดประสงค์ที่
รัฐบาลมอบให้คือให้ชาวบ้านใช้ทำกิน อบต.
แม่ทา จึงต้องสำรวจว่าพื้นที่ที่ได้รับการจัดแบ่ง
ปัจจุบันอยู่ในลักษณะใด เมื่อแบ่งเขตแล้วต้อง
ติดตามความคืบหน้าการพัฒนาที่ดินด้วย

แต่การที่ผืนดินมีมากถึง 7 หมื่นไร่ ทำให้
การเดินสำรวจทำได้ยาก และที่แม่ทาก็กาลัง
มีปัญหาคือ ผืนดินส่วนหนึ่งที่ปัจจุบันเป็นป่า
ชุมชนอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ จะถูก
คัดเลือกให้ขึ้นกับกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า
และพันธุ์พืช ให้เป็นป่าอนุรักษ์ ซึ่งชาวบ้านไม่
ต้องการเพราะการอยู่ป่าชุมชน การจะทำอะไร
ในป่าเขาสามารถลงมือทำได้ทันที โดยมีคณะ
กรรมการ ไม่อยู่ในอำนาจของใคร

แต่พอมาเป็นป่าอนุรักษ์ที่ต้องขึ้นกับหน่วย
งาน อำนาจก็ตกอยู่กับหน่วยงานนั้น ชาวบ้าน

จึงเกิดความกังวลเพราะเจ้าหน้าที่จะมีสิทธิ
โดยที่ชาวบ้านไม่ได้มีส่วนร่วม ทางกรมป่าไม้
จึงอยากให้ สทป.ถ่ายรูปพื้นที่ให้ดูว่า ณ เวลานี้
ความสมบูรณ์ของพื้นที่เป็นเช่นไร และแม่ทาก็
มีปัญหาเรื่องการแบ่งพื้นที่ด้วย ถ้าเขาได้โดรน
ไปช่วยบินจะทำให้ใช้เวลาในการสำรวจน้อยลง

และตั้งแต่วันที่ 3 ก.ย.เป็นต้นไป เราจะใช้
โดรนบินสำรวจทำแผนที่สามมิติให้ โดยการ
แปลงภาพจากสัญญาณภาพที่เป็นภาพถ่าย
วิดีโอ ให้เป็นภาพที่มีความลึก เรามีโปรแกรม
จัดทำ มันจะพลิกให้เห็นชั้นความสูงต่ำของพื้นที่

“การพูดคุยกับรองนายก อบต.แม่ทา
ผมอยากให้ที่นี่เป็น อบต.ต้นแบบ เพราะจาก
เดิมแม่ทาเป็นพื้นที่แห้งแล้ง เขาก็ดูแลรักษา
ป่า จนกระทั่งป่าสมบูรณ์ มีการทำจีพีเอส
พื้นที่ ปักหมุดเลยว่าพื้นที่ไหนลักษณะอย่างไร
มีข้อมูลไว้หมด ถ้าในประเทศไทยที่มีพื้นที่
ที่มีป่าไม้จำนวนมาก สามารถทำอย่าง อบต.
แม่ทาได้ ผมว่าการบุกรุกป่าจะลดน้อยลง”
พล.อ.ชนินทร์กล่าว

“ข้อมูล” ที่ได้นำจะมีคุณค่ามาก และ
เป็นประโยชน์กับทุกฝ่าย